

Філософія

УДК: [070+655.2/.5]:378.04-021.64:1

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20138522>

Теорія і практика журналістської та редакторсько-видавничої діяльності в цифровому середовищі: філософсько-освітній вимір

Марків Олександра Тимофіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри журналістики,
медіалінгвістики та української наукової мови
Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5720-650X>

Висоцький Анатолій Васильович,

доктор філологічних наук, професор кафедри української мови,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3874-7743>

Векуа Наталія Володимирівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6727-7982>

Прийнято: 22.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація. Стаття присвячена філософсько-теоретичному осмисленню трансформації підготовки журналістів та редакторів в умовах цифрової конвергенції, алгоритмізації комунікацій та викликів воєнного

стану. Досліджено подвійну природу журналістської та редакторсько-видавничої діяльності як поєднання творчо-аналітичної практики та технологічно організованого процесу дистрибуції контенту. На прикладі досвіду Українського державного університету імені Михайла Драгоманова проаналізовано зміну епістемологічних та аксіологічних засад фахової підготовки. Обґрунтовано перехід від традиційних лінійних моделей навчання до мережевої, децентралізованої архітектури освітнього процесу. Визначено, що ключовим завданням сучасної медіаосвіти є формування фахівця-гібрида, який поєднує ролі автора, куратора контенту та медіапідприємця. Особливу увагу приділено етико-ціннісному аспекту професії як головному механізму протидії дезінформації в епоху постправди. Узагальнено низку методологічних підходів (компетентнісний, конвергентно-медійний, адаптивно-кризовий), що забезпечують підготовку фахівців, здатних до критичної інтерпретації тем у глобальному цифровому просторі.

Ключові слова: журналістська освіта, теорія і практика журналістської діяльності, редакторсько-видавнича діяльність, цифрова конвергенція, проєктне навчання.

Theory and Practice of Journalism and Editorial and Publishing Activities in the Digital Environment:

A Philosophical and Educational Perspective

Oleksandra Markiv,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor in the Department of Journalism, Media Linguistics, and Ukrainian Academic Language

Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0001-5720-650X>

Anatoliy Vysotsky,

Doctor of Philology, Professor in the
Department of Ukrainian Language,
Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-3874-7743>

Natalia Vekua,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
in the Department of Ukrainian Language,
Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-6727-7982>

***Abstract.** This article is devoted to a philosophical and theoretical examination of the transformation of training for journalists and editors in the context of digital convergence, the algorithmization of communications, and the challenges posed by martial law. It explores the dual nature of journalistic and publishing activities as a combination of creative-analytical practice and a technologically organized process of content distribution. Using the example of the experience of the Mykhailo Dragomanov National University of Ukraine, the article analyzes the shift in the epistemological and axiological foundations of professional training. It justifies the transition from traditional linear models of learning to a networked, decentralized architecture of the educational process. It is determined that the key task of modern media education is the formation of a hybrid specialist who combines the roles of author, content curator, and media entrepreneur. Particular attention is paid to the ethical and value-based aspect of the profession as the main mechanism for countering disinformation in the post-truth era. A number of methodological approaches (competency-based, convergent-media, and adaptive-crisis) are summarized, which ensure the training of specialists capable of critically interpreting topics in the global digital space.*

***Keywords:** journalism education, theory and practice of journalism, editorial and publishing activities, digital convergence, project-based learning.*

Постановки проблеми у загальному вигляді. У контексті філософського осмислення трансформацій журналістської та редакторсько-видавничої діяльності в умовах цифрового середовища вища освіта постає як простір радикального переосмислення самої природи професійної підготовки. Йдеться не лише про перехід від засвоєння базових навичок до формування аналітичного, дослідницького й стратегічного мислення, а про зміну епістемологічних засад журналістської діяльності, де знання, інформація та інтерпретація функціонують у мережевій, децентралізованій і алгоритмічно опосередкованій реальності. У цих умовах підготовка журналістів і редакторів набуває міждисциплінарного характеру, інтегруючи критичний аналіз, цифрову аналітику та рефлексію над технологічними медіа як феноменами культури, що визначають нові форми виробництва сенсів.

Актуальність проблеми зумовлена глибинною перебудовою медіаландшафту, спричиненою переходом від лінійних моделей комунікації до децентралізованих мережових платформ, у межах яких традиційні межі між журналістикою та видавничою діяльністю поступово розмиваються внаслідок процесів цифрової конвергенції. Особливої філософської ваги ця трансформація набуває в умовах кризових і воєнних реалій, де медіа функціонують не лише як канали інформування, а як інститути смислотворення, культурної дипломатії та інформаційного спротиву. Водночас впровадження штучного інтелекту, поширення мультимедійних і трансмедійних форматів, а також алгоритмізація споживання контенту актуалізують необхідність переосмислення ролі журналіста й редактора як суб'єктів, що поєднують функції автора, куратора контенту та

медіапідприємця, відповідального за виробництво й інтерпретацію смислів у цифрову добу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теорія і практика журналістської та редакторсько-видавничої діяльності є предметом сталого наукового інтересу, що особливо посилюється в періоди глибоких суспільно-комунікаційних трансформацій, пов'язаних із тривалим процесом імплементації Закону України «Про медіа», викликами пандемії та умовами повномасштабної війни в Україні. У цих обставинах практика медіасфери традиційно випереджає теоретичне осмислення, оскільки професійна спільнота оперативніше реагує на зміни інформаційного середовища, тоді як науковий дискурс виконує функцію рефлексії, концептуалізації та прогнозування можливих траєкторій розвитку, окреслюючи як потенціали, так і ризики трансформацій.

Освітній простір підготовки майбутніх журналістів і редакторів виступає своєрідним перетином ринкових практик і науково-теоретичних моделей, що зумовлює необхідність постійного оновлення навчальних програм відповідно до динаміки медіасередовища. У цьому контексті М. Житарюк [5] ще у 2006 році акцентував на важливості інтеграції інноваційних технологій, практикоорієнтованого навчання та дотримання етичних стандартів як базових засад професійної підготовки. Подальші дослідження (зокрема С. Жигун [4]) розглядають сучасну журналістську освіту як таку, що перебуває у стані структурної трансформації, орієнтованої на відхід від філологічно-коментувальної моделі та наближення до стандартів інформаційної журналістики, нових медіа й практикоорієнтованого навчання.

У роботах О. Марків, В. Шемет, Т. Білорусцевої та С. Денисюк та [8] підкреслюється значення залучення практиків медіасфери до освітнього процесу як механізму синтезу теоретичного знання і професійного досвіду. Водночас акцентується увага на проєктному підході до навчання (О. Марків,

Т. Білорусцева, С. Денисюк [9]), а також на ролі творчих завдань у формуванні професійної компетентності (О. Баніт [1]). У межах компетентнісного підходу Х. Марціхів [10] наголошує на необхідності інтеграції знань, умінь і цінностей через практикоорієнтоване навчання, звертаючись до досвіду журналістської освіти США. Питання гармонізації української журналістської освіти з європейськими стандартами, зокрема через розвиток медіаграмотності, цифрових компетентностей і професійної мобільності, порушуються також у публікаціях про європейські освітні орієнтири та результати фахових обговорень освітянської спільноти [2; 12]. В обговореннях приділяється увага Інтеграції штучного інтелекту в журналістську освіту, яка змінює не лише інструментарій навчання, а й саму логіку підготовки фахівця: акцент зміщується від засвоєння знань до розвитку критичного мислення, здатності перевіряти й інтерпретувати інформацію та ефективно взаємодіяти з алгоритмічними системами [17].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із профілізацією журналістської підготовки, зокрема у сфері ділової журналістики (В. Нікитенко [13]), що актуалізує питання спеціалізації освітніх програм. Проблематика модернізації журналістської освіти в умовах мультимедійної журналістики розвивається у працях В. Кравченка та Є. Кравченко [6], де підкреслюється необхідність інтеграції традиційних професійних знань із цифровими технологіями як передумови адаптації до конвергентного медіасередовища.

Паралельно досліджується трансформація редакторсько-видавничої діяльності, яка у сучасному розумінні постає як складна професійна система, що поєднує мовно-стилістичну експертизу, технологічну компетентність та управлінсько-комунікативні функції. У цьому контексті колективна монографія «Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку» (за ред. Ж. Колоїз [15]) концептуалізує редакторську діяльність як багаторівневий

процес, у якому взаємодіють текстологічні, термінологічні, правові та цифрові компоненти, що забезпечують якість і комунікативну ефективність видавничого продукту. Дослідження О. Герасимової [3] доповнюють цю проблематику, акцентуючи на розширенні цифрових і мультимедійних компетентностей редактора та його здатності функціонувати в умовах інтегрованих редакційних процесів.

Узагальнення наукових підходів дозволяє констатувати, що сучасна журналістська та редакторсько-видавнича освіта перебуває в стані структурної трансформації, де ключовою проблемою залишається баланс між теоретичною підготовкою, практичною реалізацією та розвитком аналітичного мислення. Перспективи її розвитку пов'язуються з поглибленою інтеграцією академічного знання, професійного досвіду та цифрових аналітичних практик, що підкреслюється у працях О. Литвиненка [7] та О. Чекмишева [18].

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є концептуальне осмислення трансформації журналістської та редакторсько-видавничої діяльності в умовах цифрового середовища як складного процесу переозначення професійних практик, етичних координат і моделей виробництва медіасмислів. У фокусі роботи перебуває аналіз того, як цифрові трансформації, алгоритмізація комунікації, феномени постправди та досвід функціонування медіа в умовах війни змінюють природу професійних стандартів, способи конструювання інформаційної реальності та механізми адаптації редакторсько-журналістських практик до нових режимів медіасередовища.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявні дослідження, недостатньо розробленими залишаються концептуальні засади інтеграції журналістської та редакторсько-видавничої діяльності в умовах конвергентної цифрової медіасистеми. Потребує глибшого

осмислення вплив алгоритмізації комунікації, штучного інтелекту та платформних медіа на трансформацію професійних ролей, етичних стандартів і механізмів виробництва смислів. Актуальною залишається й проблема узгодження медіаосвіти з практиками медіасередовища в умовах криз, війни та маніпуляцій.

Наукова новизна дослідження полягає у філософсько-теоретичному осмисленні журналістської та редакторсько-видавничої діяльності як цілісної конвергентної системи виробництва контенту в цифровому середовищі. Уточнено концептуальні засади трансформації професійних ролей журналіста й редактора в умовах алгоритмізації комунікації, платформізації медіа та розвитку штучного інтелекту. Запропоновано підхід до інтерпретації вищої медіаосвіти як простору інтеграції аналітичного, технологічного та етико-ціннісного вимірів підготовки фахівця, здатного функціонувати в умовах постправди, кризових комунікацій та інформаційних війн.

Виклад основного матеріалу. Журналістська та редакторсько-видавнича діяльність постає як феномен із подвійною природою: як творча й аналітична практика виробництва соціально значущого інформаційного продукту, що ґрунтується на принципах достовірності та професійної етики, і як технологічно організований процес відбору та дистрибуції контенту в багатоканальному середовищі. У цьому контексті розроблення сучасних освітніх компонентів для підготовки фахівців у галузі журналістики постає як відповідь на глибинні трансформації медіареальності, де класичні професійні моделі переосмислюються під впливом цифровізації та мережевої децентралізації. Демонструвати філософію цих змін ми будемо на досвіді Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, зокрема в межах освітньо-професійної програми «Медіаредагування та журналістика».

Осмислення доцільності та ефективності ключових дисциплін програми – «Теорія і практика журналістської діяльності», «Теорія і практика

редакторської і видавничої діяльності» та наукового семінару «Журналістикознавство та медіаредагування в науковому дискурсі» – дозволяє розглядати їх не просто як набір інструментальних навичок, а як цілісну систему адаптації суб'єкта до умов цифрової доби. У межах підготовки майбутніх журналістів ці компоненти виступають фундаментальними вузлами, де відбувається онтологічний перехід від класичної лінійної моделі передачі знань до мережевої архітектури. Відповідно, навчання трансформується у процес опанування складними мультимедійними та трансмедійними кодами, що докорінно змінюють природу сприйняття інформації аудиторією. Аксіологічний аспект цих дисциплін виявляється у збереженні етичного імперативу: попри впровадження алгоритмів штучного інтелекту, основою професії залишається верифікація фактів та соціальна відповідальність, що стають єдиним дієвим механізмом протидії хаосу в епоху постправди. Особливого екзистенційного значення набуває підготовка до роботи в умовах кризи та війни, де медіадіяльність розуміється як форма культурного спротиву та інструмент формування національної пам'яті.

Реалізація цього підходу в навчальній програмі «Теорія і практика журналістської діяльності» ґрунтується на ідеї еволюції від масових медіа до децентралізованих платформ. Це зумовлює формування у магістрів уявлення про медіаіндустрію як складну екосистему, де одновекторне споживання поступається форматам, адаптованим до фрагментованої уваги аудиторії. Роль журналіста тут перероджується від автора тексту до куратора контенту, продюсера й медіапідприємця, здатного взаємодіяти з алгоритмічними системами. Водночас програма поєднує опанування інноваційного сторітелінгу з рефлексією над функцією журналіста як навігатора в умовах інформаційних війн, доповнюючи це практиками менеджменту конвергентних редакцій та забезпеченням безпеки медіафахівців.

Аналогічно структурована й програма «Теорія і практика редакторської і видавничої діяльності», яка репрезентує видавничу сферу як простір багаторівневої трансформації – технологічної, організаційної та культурної. Вона враховує сучасні безпекові виклики, акцентуючи на релокації видавничих процесів та функції книги як інструменту культурної дипломатії. Інтеграція цифрових технологій реалізується через вивчення платформного управління проектами та алгоритмічних моделей маркетингу, що дозволяє поєднати технологічну модернізацію з етико-ціннісним виміром видавничої справи. Саме поєднання цих компонентів забезпечує синтез теоретичної рефлексії та прагматичного медіаменеджменту, де фахівець виходить за межі ролі простого ретранслятора, набуваючи ідентичності захисника суспільних цінностей у глобальному медіапросторі.

Освітній компонент – науковий семінар «Журналістикознавство та медіаредагування у науковому дискурсі» – є практикоорієнтованим інструментом ознайомлення студентів із сучасними тенденціями у сфері соціальних комунікацій і медіааналітики, а також методами роботи з науковими джерелами та дослідженнями. Він інтегрований із навчальними дисциплінами, що зосереджуються на авторських медійних проєктах як формах повного циклу медіавиробництва. На відміну від бакалаврів, які сприймають таку практику як набуття досвіду, магістри осмислюють її як концептуальний напрям професійного розвитку й самостворення.

Як бачимо, міждисциплінарний підхід до формування навчального середовища є виправданим у контексті проаналізованих освітніх компонентів. Суть модернізації полягає у зміні підходів до структурування навчально-методичного контенту: відбувається відхід від традиційного розуміння редакційно-видавничих процесів, фахових ролей і механізмів творення журналістського продукту на користь їх переосмислення в умовах цифрової медіареальності. Ці трансформації розвиваються синхронно із суспільними

змінами та реалізуються через регулярне оновлення освітніх компонентів. Важливу роль відіграє електронне середовище Moodle, де навчальний контент набуває гнучкої, відкритої структури й постійно доповнюється новими ресурсами та завданнями. Водночас незмінними залишаються базові орієнтири професійної підготовки: етичні норми, професійні стандарти та правові засади діяльності. Освітняни (Вікторія Романюк, директорка Могилянської школи журналістики) зазначають: «Не треба боятися трансформацій журналіста майбутнього. Журналістика буде іншою і ми маємо це усвідомити. А от інтелектуальне підґрунтя журналіста, його відчуття й усвідомлення етичних аспектів, розуміння контексту, розуміння глибших процесів і надалі лишатиметься важливим» [17]. І на такі зміни, які призведуть до формування журналіста нової генерації чекають представники ринку. Віктор Кіщак, керівник диджитал-напряму у Forbes Ukraine, аналізуючи медіабізнес, очікує, що «можливо, якраз ви [викладачі журналістики] зможете впливати на редакції, якщо постачатиме нам людей з нормальною етичною рамкою і розумінням процесів» [17]. У цьому руслі доцільно навести думку Рамона Салаверрія – професора журналістики у Школі комунікацій приватного католицького Наваррського університету, який наголошує на потребі журналістів, здатних до аналітичного мислення, контекстуалізації та стратегічного редакційного бачення. На його переконання, майбутнє журналістики пов'язане з формуванням фахівців, які працюють із технологіями, орієнтуються на потреби аудиторії та забезпечують нові, гібридні моделі виробництва інформації [11].

Осмислення змін та інтеграцій було би неповноцінним без урахування Стандарту вищої освіти України [16] з підготовки журналістів та Професійного стандарту «Журналіст» [14]. Узгодження положень цих документів дозволяє окреслити цілісну систему підходів до підготовки фахівців, що безпосередньо корелює з логікою трансформацій журналістської

та редакторсько-видавничої діяльності в цифровому середовищі. У цьому контексті домінуючим виступає компетентнісний підхід, який інтегрує професійні, аналітичні, комунікаційні та цифрові вміння, формуючи здатність журналіста діяти в складних інформаційних екосистемах. Його доповнює конвергентно-медійний підхід, що відображає вимогу роботи в умовах мультимедійності, платформізації та алгоритмізації комунікації, де традиційні межі між журналістикою, редакторською та видавничою діяльністю поступово розмиваються.

Практикоорієнтований і проєктний підхід забезпечує зв'язок освіти з реальними медіапрактиками, орієнтуючи підготовку на вирішення професійних завдань у редакціях, цифрових платформах і кросмедійних проєктах. Водночас дослідницько-аналітичний підхід, закріплений на магістерському рівні, формує здатність до осмислення медіапроцесів, роботи з даними та критичної інтерпретації інформаційних потоків.

Окреме місце посідає цифрово-інноваційний підхід, що передбачає опанування штучного інтелекту, алгоритмічних систем і нових форматів медіавиробництва, а також адаптивно-кризовий підхід, актуалізований умовами війни, інформаційних загроз і постійної нестабільності медіасередовища. Його доповнює етико-ціннісний підхід, який фіксує відповідальність журналіста за достовірність, верифікацію та суспільний вплив контенту в умовах постправди.

Узагальнення цих підходів дозволяє стверджувати, що сучасна модель підготовки майбутніх журналістів формується як інтегративна система, у якій поєднуються професійні стандарти, освітні вимоги та філософське осмислення медіареальності. І саме це забезпечує перехід від суто функціональної підготовки до рефлексивно-аналітичного рівня осмислення журналістики як практики виробництва смислів у цифрову добу.

Висновки. Сучасна вища освіта у сфері журналістики зазнає глибинної трансформації, переходячи від передачі знань до формування здатності діяти в умовах невизначеності, алгоритмізації та фрагментованого медіаспоживання. Освітні компоненти демонструють відхід від вузькопрофесійної підготовки на користь трансдисциплінарного підходу.

Цифрова конвергенція розмиває межі між журналістом і редактором, актуалізуючи підготовку універсального медіафахівця, який поєднує аналітичне мислення, управлінські навички та роботу з цифровими технологіями, зберігаючи етичну відповідальність. В умовах війни медіаосвіта набуває особливого значення як інструмент культурного спротиву й забезпечення професійної стійкості, що зумовлює необхідність адаптивно-кризового підходу.

Оновлення освітніх програм ґрунтується на поєднанні академічних стандартів і практик медіаіндустрії, формуючи журналіста нової генерації – аналітика, здатного стратегічно працювати з виробництвом смислів у цифровому середовищі.

Бібліографічний список:

1. Баніт О. Творча складова професійної підготовки майбутніх журналістів. *Молодь і ринок*. 2022. № 9 (206). С. 9–16. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260032>.
2. Гаврилець Ю. Європейські акценти навчання майбутніх журналістів [Електронний ресурс]. *Укрінформ*. 2023. 28 лют. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3670753-evropejski-akcenti-navcanna-majbutnih-zurnalistiv.html> (дата звернення: 29.03.2026).
3. Герасимова О. Трансформація роботи редактора в умовах кросмедійного виробництва шкільних підручників. *Держава та регіони*.

Соціальні комунікації. 2023. № 4 (56). DOI: [https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2023.4\(56\).10](https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2023.4(56).10).

4. Жигун С. В. Викладання журналістики в Україні на сучасному етапі: проблеми теорії та практики. *Drinovsky sbornik*. 2018. Т. 11. DOI: <https://doi.org/10.7546/DS.2018.11.52>.

5. Житарюк О. Особливості підготовки журналістів у контексті вищої освіти в Україні: кілька штрихів у баченні проблеми. *Вісник Львівського університету. Серія журналістики*. 2006. Вип. 28. С. 148–151. URL: <https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/viewFile/3714/3749> (дата звернення: 29.03.2026).

6. Кравченко В. І., Кравченко Є. Г. Особливості підготовки майбутніх журналістів в умовах мультимедійної журналістики: методологічно-історичні аспекти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2021. Т. 1 (26). С. 9–16. URL: <https://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/2960> (дата звернення: 29.04.2026). DOI: <https://doi.org/10.33842/22195203/2021/26/9/16>.

7. Литвиненко В. Теорія і практика: чого більше в сучасній журналістській освіті [Електронний ресурс]. *Detector Media*. 2016. 14 лип. URL: <https://ms.detector.media/zhurnalistska-osvita/post/17008/2016-07-14-teoriya-i-praktyka-chogo-bilshe-v-suchasniy-zhurnalistskiy-osviti/> (дата звернення: 29.03.2026).

8. Марків О. Т., Шемет В. Г., Білорусцева Т. М., Денисюк С. В. Значення гостьових занять для формування практичних компетентностей майбутніх журналістів. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2025. Вип. 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15064661>.

9. Марків, О. Т., Білорусцева, Т. М., & Денисюк, С. В. (2025). Авторські медійні проекти у фокусі журналістських студій: освітні виміри медіавиробництва, медіадизайну та архітектоніки форматів. *Педагогічна*

Академія: наукові записки, (23). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17389184>
<https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1366/1238>

10. Марціхів Х. Р. Формування умінь, навичок, знань і цінностей у процесі професійної підготовки майбутніх журналістів в університетах США. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 3 (192). С. 31–35. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3\(192\)-31-35](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-3(192)-31-35).

11. Мороз М. Рамон Салаверрія: «Вже зараз потрібні журналісти, які здатні створювати нові підходи» [Електронний ресурс]. *Journalism Teachers' Academy*. 2024. URL: <https://www.jta.com.ua/trends/ramon-salaverria-vzhe-zaraz-potribni-zhurnalisty-iaki-zdatni-stvoriuvaty-novi-pidkhody/> (дата звернення: 29.03.2026)

12. Навальна М. Журналісти-освітяни про якісну підготовку фахівців [Електронний ресурс]. *Національний університет біоресурсів і природокористування України*. 2025. 5 берез. URL: <https://www.nubip.edu.ua/events/zhurnalisty-osvityany-pro-yakisnu-pidhotovku-fakhivtsiv> (дата звернення: 29.03.2026).

13. Нікитенко В. Специфіка фахової підготовки журналістів ділових медіа в Україні. *Communications and Communicative Technologies*. 2023. Вип. 23. С. 78–86. DOI: <https://doi.org/10.15421/292312>.

14. Професійний стандарт «Журналіст» [Електронний ресурс]. Київ: Національне агентство кваліфікацій, 2023. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/719-zatverdzenij_profesijnij_standart.pdf (дата звернення: 29.03.2026).

15. Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку: колективна монографія; за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. 2-ге вид., стереотип. Кривий Ріг: Видавець Р. А. Козлов, 2025. 284 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/7054> (дата звернення: 29.03.2026).

16. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика [Електронний ресурс]. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2023. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/878/87885/638726d88e909367257380.pdf> (дата звернення: 29.03.2026).

17. Теравська В. Якою має бути журналістська освіта у цифрову добу: побажання практиків та пропозиції викладачів. *Академія викладачів журналістики*. 2025. URL: <https://www.jta.com.ua/trends/yakoiu-maie-butyzhurnalistska-osvita-u-tsyfrovu-dobu-pobazhannia-praktykiv-ta-propozytsii-vykladachiv/> (дата звернення: 29.03.2026).

18. Чекмишев О. В. *Основи журналістики: навчальний посібник*. Київ: ВЦ «Академія», 2021. 168 с.